

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Dunajska cesta 48, 1000 Ljubljana

T: 01 478 70 00
F: 01 478 74 25
E: gp.mop@gov.si
www.mop.gov.si

Številka: 007-41/2020/14
Ljubljana, 26. 11. 2020
EVA 2020-2550-0017
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE Gp.gs@gov.si
ZADEVA: Odlok o spremembah Odloka o načrtu za kakovost zraka na območju Zasavja – predlog za obravnavo
1. Predlog sklepov vlade:
<p>Na podlagi prvega odstavka 24. člena v zvezi s šestim odstavkom 23. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US in 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17 – GZ, 21/18 – ZNOrg, 84/18 – ZIURKOE in 158/20) in za izvrševanje prvega odstavka 15. člena Uredbe o kakovosti zunanjega zraka (Uradni list RS, št. 9/11, 8/15 in 66/18) je Vlada Republike Slovenije na... seji dne.... sprejela</p> <p style="text-align: center;">SKLEP:</p> <p>Vlada Republike Slovenije izdaja Odlok o spremembah Odloka o načrtu za kakovost zraka na območju Zasavja, ki se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.</p> <p style="text-align: right;">Dr. Božo Predalič GENERALNI SEKRETAR</p>
Priloge: <ul style="list-style-type: none">– Odlok o spremembah Odloka o načrtu za kakovost zraka na območju Zasavja– Obrazložitev– Mnenja medresorskega usklajevanja
Prejemniki sklepa: <ul style="list-style-type: none">– Ministrstvo za okolje in prostor, Dunajska 48, 1000 Ljubljana
2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:
/
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:
– mag. Gregor Klemenčič, v. d. generalnega direktorja Direktorata za okolje

- dr. Marija Markeš, vodja Sektorja za okolje in podnebne spremembe
- Tone Kvasič, vodja Oddelka za okolje
- mag. Jože Jurša, sekretar

3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:

/

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:

/

5. Kratak povzetek gradiva:

Direktiva 2008/50/ES določa obveznost priprave načrtov za kakovost zraka (v nadaljnjem besedilu: odlok) na območjih, kjer so mejne vrednosti onesnaževal v zraku presežene.

Do sedaj veljavni Odlok o načrtu kakovosti zraka na območju Zasavja je bil sprejet na Vladi Republike Slovenije decembra 2017.

Pokazalo se je, da je strateški pristop k odloku pravilen in se ga ob novelaciji odloka in programa nadaljuje. Ker je potrebno načrtovati za izvajanja odloka zanj finančna sredstva, kar se opravi v njegovem Podrobnejšem programu, je potrebno sprejeti novelacijo odloka, ki pa razen majhnih popravkov v bistvu vsebuje predvsem nov Podrobnejši program za obdobje 2020-2022, kjer so na novo načrtovane spodbude mesta in države in tudi drugih subjektov.

Ažurirani so tudi podatki ARSO o rezultatih meritev kakovosti zraka.

Ob tem je potrebno poudariti, da kakovost zraka uspešno izboljšujemo prav preko izvajanja načrtov kakovosti zraka.

Načrt za kakovost zraka na območju Zasavja je pripravila delovna skupina, v kateri so sodelovali predstavniki občin Trbovlje in Zagorje ob Savi, ARSO in Direktorata za okolje Ministrstva za okolje in prostor.

Občinska sveta občin Trbovlje in Zagorje ob Savi sta podala soglasje k nalogam občin, kot izhajajo iz predloga Odloka o spremembah Odloka o načrtu za kakovost zraka na območju Zasavja (gradivo Ministrstva za okolje in prostor št. 007-41/2020 z dne 29.5.2020): občinski svet občine Trbovlje s sklepom številka 032-7/2020-22 z dne 23.9.2020 in občinski svet občine Zagorje ob Savi s sklepom številka 007-4/2020-3 z dne 11. 6. 2020.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	DA
e)	socialno področje	NE

f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 	NE
----	--	----

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

(Samo če izberete DA pod točko 6.a.)

Skupaj se načrtuje za uresničitev ukrepov 1.038.571 EUR, od tega za ukrepe za področje ogrevanja 468.571 EUR, za področje prometa 570.000 EUR.

Viri po subjektih so:

- občini Trbovlje in Zagorje ob Savi: 285.000 EUR
- Država: 573.571 EUR
- Drugi subjekti: 0 EUR.

Potrebna višina sredstev za uresničevanje ukrepov so podrobneje razdelana v Podrobnejšem programu, ki sta prav tako skupaj izdelala občini Trbovlje ter Zagorje ob Savi in država. Podrobnejši program je določen za tri leta za obdobje 2020-2022.

Viri sredstev so enaki kot v prejšnjem odloku: viri občine; spodbude države, sredstva drugih subjektov in gospodinjstev.

Spodbude države so:

- Sredstva iz prihrankov energije po Energetskem zakonu
- Sklad podnebnih sprememb
- Kohezijska sredstva za obdobje 2021-2022 in sredstva iz EU skladov za obdobje 2021-2027 (se še pripravlja in usklajuje med Republiko Slovenijo in Komisijo).

Spodbude države iz Sklada za podnebne spremembe in OP 2014-2020 ter nove kohezije v letu 2020 so v višini 176.190 EUR, v letu 2021 176.190 EUR in v letu 2022 176.190 EUR, skupaj 528.570 EUR.

Preostala sredstva se bodo zagotovila iz prihrankov energije po Energetskem zakonu.

Država je svoja sredstva že načrtovala (bo zagotovila) v okviru Programa porabe Sklada za podnebne spremembe (oziroma jih bo v okviru sprejetja novega navedenega programa) in na dveh prednostnih oseh kohezijskih sredstev 2014-2020 in za obdobje 2021-2027, pri čemer je potrebno pojasniti, da so kohezijska sredstva 2014-2020 že zagotovljena in medsektorsko usklajena že v prejšnjem triletnem Podrobnejšem programu, prav tako se v usklajevanju med Republiko Slovenijo in Komisijo načrtujejo potrebna sredstva na področju URE in OVE ter trajnostne mobilnosti za novo finančno perspektivo .

Pri Programu porabe sklada za podnebne spremembe se sredstva načrtujejo za spodbude za sodobne male kurilne naprave ter toplotne črpalke, za ostale spodbude (zamenjava avtobusov in komunalnih vozil ter sisteme izposoje koles se bodo sredstva načrtovala letno v okviru naslednjih Programov porabe sklada za podnebne spremembe.

Posebej je treba poudariti, da je sprejetje odlokov nujno tudi zaradi odprave kršitev Direktive 2008/50/ES o čistejšem zraku za Evropo. Republika Slovenija je kršila omenjeno Direktivo v dveh ozirih, in sicer tako, da ni pravočasno pripravila nobenega načrta za kakovost zraka na območjih, kjer so bile presežene mejne vrednosti za PM₁₀ (23. člen Direktive). Navedeno kršitev je Republika Slovenija odpravila v letih 2013-2014, ko je sprejela vse načrte kakovosti zraka.

Kršitev je bila tudi v tem, da ni uspela zmanjšati vrednosti PM₁₀ na mejno vrednost (13. člen

Direktive). Komisija je stopnjevala kršitev, saj je RS maja 2020 prejela obrazloženo mnenje zaradi nedoseganja mejnih vrednosti za PM10.

Obstaja nevarnost, da bi Slovenija plačevala kazen do nekaj 10.000 EUR dnevno (za vso obdobje kršitve). Nujno je, da se odlok uresniči čim prej, s čimer se odpravi kršitev 13. člena Direktive 2008/50/ES, namreč, da onesnaženost zraka na degradiranem območju postane skladna z zahtevami navedene direktive. Edino smotno je, da se finančna sredstva, ki bi se namenila za plačevanja dnevnih kazni, uporabijo za izvajanje ukrepov, ki imajo poleg tega pozitivne sinergijske učinke na blaženje podnebnih sprememb, zdravje ljudi, zagon gospodarstva, prometno varnost, zmanjšanje obremenjenosti s hrupom ipd.

Republika Slovenija mora zaradi kršitve, ki izvira iz preteklosti, Komisiji dvomesečno poročati o napredku pri izboljševanju kakovosti zraka in tudi novelirani ukrepi in njihovo izvajanje bodo pripomogli, da bi Komisija čim prej zaključila postopek proti Republiki Sloveniji brez negativnih posledic za Slovenijo.

Izvajanje odloka bo imelo tudi za gospodarstvo pozitivne učinke, zlasti zato, ker bodo finančni viri iz kohezijskih sredstev uporabljeni preko gospodarskih subjektov na različnih področjih, kot so: za gradbeništvo preko energetske sanacije stavb in širitve daljinskega ogrevanja, širitve omrežja za oskrbo z zemeljskim plinom, vzpostavitev novih mikro sistemov daljinskega ogrevanja na lesno biomaso; za promet širitev in dogradnja mestnega potniškega prometa, obnova voznega parka mestnega potniškega prometa in komunalnih vozil itd.

Velik del ukrepov v odloku je takšne narave, da zahtevajo minimalne finančne vložke, imajo pa velike učinke na izboljšanje kakovosti zraka. Gre predvsem za usklajene ukrepe na področju ozaveščanja, izobraževanja in komuniciranja. V tem smislu bosta država in občina še naprej delovali usklajeno.

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov državnega proračuna	-	-	-	-
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov občinskih proračunov	-	-	-	-
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov državnega proračuna	-	-	-	-
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov občinskih proračunov	-	-	-	-
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) obveznosti za druga javnofinančna sredstva	-	-	-	-
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
Ministrstvo za okolje in prostor	2330-13-0003 Poraba sredstev Sklada za podnebne spremembe	559 Sklad za podnebne spremembe	81.190	81.190
Ministrstvo za infrastrukturo	1541-15-0009 Spodbujanje energetske učinkovitosti 1541-15-0007 Spodbujanje nizkoogljičnih strategij	160328 PN4.1- Energetska prenova stavb-14-20-KS-EU 160097 PN4.4- Trajnostna mobilnost-14-20-EU	95.000	95.000
SKUPAJ			176.190	176.190
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto	Znesek za t + 1

			(t)	
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki		Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1	
SKUPAJ				
OBRAZLOŽITEV:				
I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
/				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
/				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
/				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
/				
7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:				
(Samo če izberete NE pod točko 6.a.)				
Kratka obrazložitev: /				
8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:				
Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:				
– pristojnosti občin,			NE	
– delovanje občin,			NE	
– financiranje občin.			NE	
Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:				
– Skupnosti občin Slovenije SOS: NE				
– Združenju občin Slovenije ZOS: NE				
– Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE				
Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani:				
/				
Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani.				
/				
9. Predstavitev sodelovanja javnosti:				
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:			DA	
Če je odgovor NE, navedite, zakaj ni bilo objavljeno.				
Če je odgovor DA, navedite datum objave: 31.3.2020				
V razpravo so bili vključeni:				
Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev:				

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	DA
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	DA
Mag. Andrej Vizjak Minister	

Na podlagi prvega odstavka 24. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17 – GZ, 21/18 – ZNOrg, 84/18 – ZIURKOE in 158/20) in za izvrševanje prvega odstavka 15. člena Uredbe o kakovosti zunanje zraka (Uradni list RS, št. 9/11, 8/15 in 66/18) Vlada Republike Slovenije izdaja

**ODLOK
o
spremembah Odloka o načrtu za kakovost zraka na območju
Zasavja**

1. člen

V Odloku o načrtu za kakovost zraka na območju Zasavja (Uradni list RS, št. 73/17 in 2/20) se v 1. členu prva alineja spremeni tako, da se glasi:

»– območje izvajanja ukrepov, ki je z Odlokom o določitvi podobmočij zaradi upravljanja s kakovostjo zunanje zraka (Uradni list RS, št. 29/17 in 2/20) opredeljeno kot podobmočje z oznako SIC_ZS in je na podlagi Odredbe o razvrstitvi območij, aglomeracij in podobmočij glede na onesnaženost zunanje zraka (Uradni list RS, št. 38/17 in 3/20) zaradi čezmerne onesnaženosti zunanje zraka (v nadaljnjem besedilu: zrak) z delci PM10 uvrščeno v razred največje obremenjenosti,«.

2. člen

V 2. členu se črtata beseda »Hrastnik« in vejica.

3. člen

V 4. členu se drugi in tretji odstavek spremenita tako, da se glasita:

»(2) Upravičenci do spodbud za zamenjavo kotlov na vse vrste goriv z novimi kotli na lesno biomaso in za vgradnjo toplotnih črpalk za ogrevanje stavb iz predpisa, ki ureja spodbujanje učinkovite rabe energije in rabe obnovljivih virov energije, ter predpisa, ki ureja zagotavljanje prihrankov energije pri končnih odjemalcih, do teh spodbud niso upravičeni na območju, kjer je z občinskimi akti ali lokalnim energetskega konceptom kot prednostni način ogrevanja stavb določeno in izvedeno omrežje daljinskega ogrevanja, razen če ti kotli niso namenjeni za daljinsko ogrevanje. Če je kot prednostni način ogrevanja določena uporaba in izveden sistem distribucije zemeljskega plina, upravičenci do spodbud niso upravičeni do spodbud za zamenjavo kotlov na vse vrste goriv z novimi kotli na lesno biomaso.

(3) Občina zaradi dodeljevanja subvencij zagotavlja Eko skladu in ministrstvu, pristojnemu za energijo, podatke o meji območja iz 2. člena tega odloka na parcelo natančno ter podatke o mejah območij, kjer je kot prednostni način ogrevanja določeno in izvedeno omrežje daljinskega ogrevanja ali izveden sistem distribucije zemeljskega plina, prav tako na zemljiško parcelo natančno.«.

4. člen

V 9. členu se črta naslednje besedilo »tri koledarska leta zapored«.

5. člen

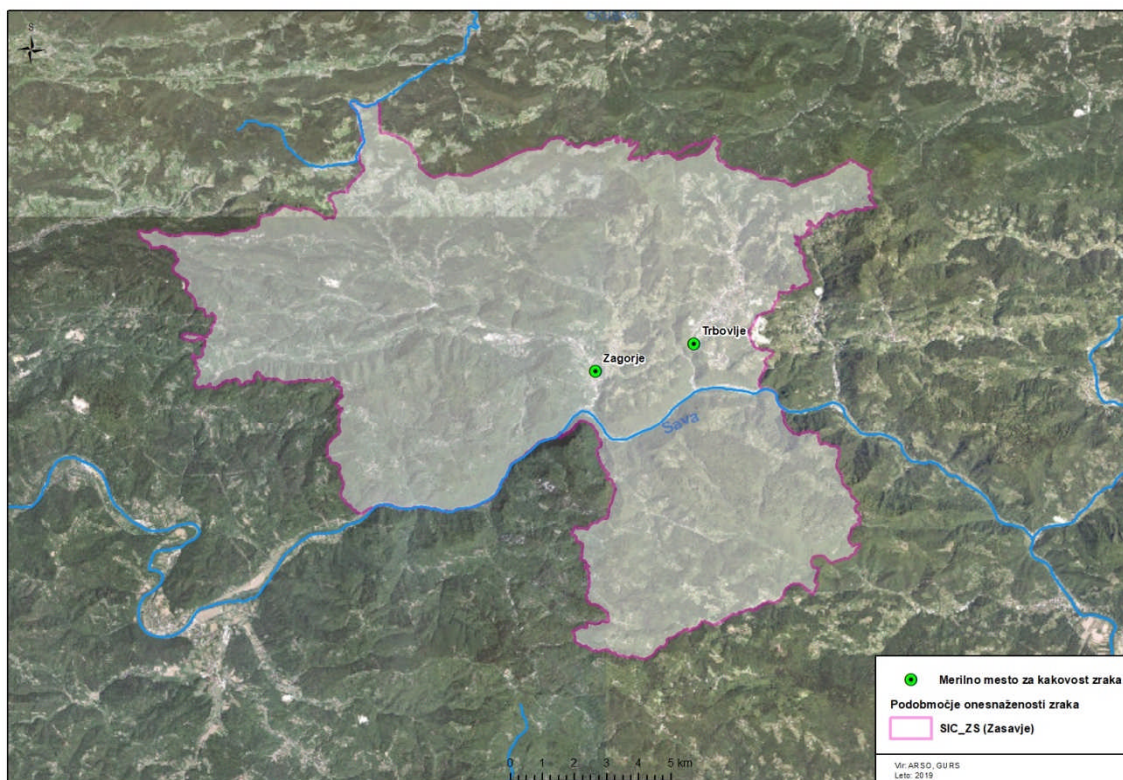
V prilogi 1 se 1., 2. in 3. točka spremenijo tako, da se glasijo:

»1. Opis območja čezmerne onesnaženosti

Območje čezmerne onesnaženosti, ki obsega občini Zagorje ob Savi in Trbovlje, je opredeljeno kot podobmočje SIC_ZS v območju SIC (celinsko območje). Na tem podobmočju so glede na Uredbo o kakovosti zunanjega zraka (Uradni list RS, št. 9/, 8/15 in 66/18) presežene mejne vrednosti za delce PM₁₀, zato je območje uvrščeno v I. stopnjo onesnaženosti. Območje čezmerne onesnaženosti SIC_ZS je v hribovitem svetu Posavskega hribovja ob reki Savi. Mesti Zagorje ob Savi in Trbovlje sta v ozkih stranskih dolinah reke Save. Doline so slabo prevetrene s pogostimi temperaturnimi inverzijami, kar močno omejuje razredčevanje izpustov. Na območju čezmerne onesnaženosti, ki obsega 205,1 km², živi približno 35.000 prebivalcev. Največji naselji sta Trbovlje in Zagorje ob Savi. Zasavje je območje z dolgo industrijsko tradicijo, zaradi česar so v okolju nastale nekatere posledice. Območje čezmerne onesnaženosti z vrisanimi merilnimi mesti, kjer se spremlja onesnaženost zraka v okviru državne merilne mreže za spremljanje kakovosti zunanjega zraka, je prikazano na sliki 1. Na merilnem mestu Zagorje se spremljajo ravni SO₂, O₃, NO_x in PM₁₀, v Trbovljah se izvajajo meritve SO₂, O₃, NO_x, PM₁₀ in CO. Gauss-Kruegerjevi koordinati in tip merilnih mest ter tip območja so podani v preglednici 1.

Preglednica 1: Gauss-Kruegerjevi koordinati in tip merilnih mest ter tip območja na podobmočju SIC_ZS za merilni mesti v okviru državne merilne mreže za spremljanje kakovosti zunanjega zraka

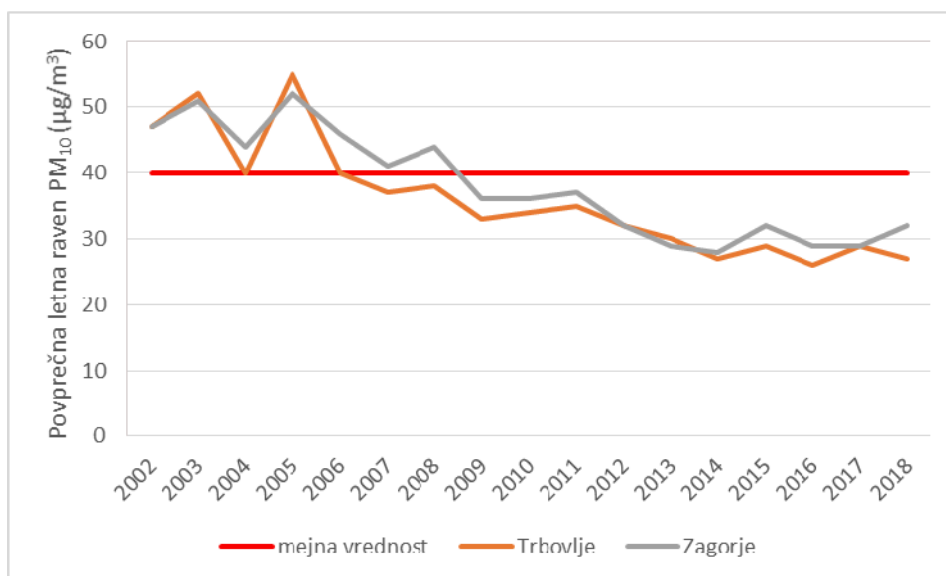
Merilno mesto	GKKy	GKKx	Tip merilnega mesta	Tip območja
Zagorje	500070	109663	prometno	mestno
Trbovlje	503116	110533	ozadje	predmestno

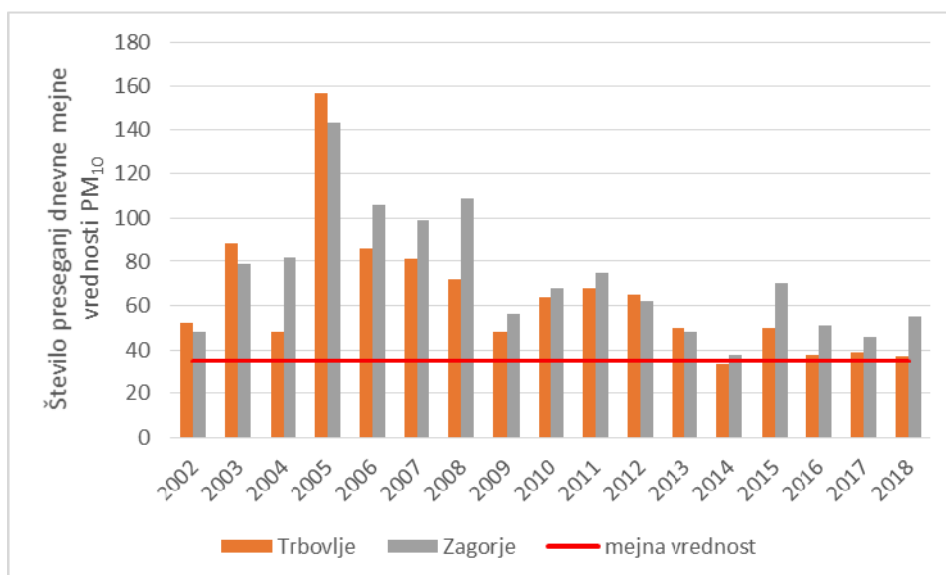
Slika 1: Območje čezmerne onesnaženosti in lokaciji merilnih mest v okviru državne merilne mreže za spremljanje kakovosti zunanjega zraka

2. Raven onesnaženosti z delci PM₁₀

Za delce PM₁₀ so predpisane letne in dnevne mejne vrednosti. Letna mejna vrednost znaša 40 µg/m³, dnevna mejna vrednost pa 50 µg/m³ in je lahko presežena največ 35-krat v koledarskem letu. Rezultati meritev ravni onesnaženosti z delci PM₁₀ v obdobju od leta 2002 do 2018 so prikazani na slikah 2 in 3. Na sliki 2 so prikazane povprečne letne ravni delcev, na sliki 3 pa število preseganj dnevne mejne vrednosti v posameznem koledarskem letu. Letna mejna vrednost po letu 2008 na merilnih mestih v Zasavju ni bila presežena. Precej bolj težavna so preseganja dnevne mejne vrednosti, omejena na hladno polovico leta. Najbolj problematični meseci so januar in februar ter november in december. V Zasavju je bilo dovoljeno število preseganj dnevne mejne vrednosti v obdobju od leta 2002 do 2018 preseženo vsako leto na merilnem mestu v Zagorju. Podobno je tudi na lokaciji v Trbovljah, kjer je bilo število preseganj manjše od dovoljenega le v letu 2014. Zmanjševanje ravni delcev po letu 2002 je opazno predvsem pri letnih povprečnih vrednostih in je posledica zmanjšanja izpustov zaradi izgraditve čistilnih naprav na industrijskih objektih. V obdobju zadnjih petih let so razlike med posameznimi leti predvsem posledica meteoroloških razmer v hladni polovici leta. Višje ravni delcev in s tem tudi številnejša preseganja so povezani z daljšimi obdobji stabilnega vremena, ko v neprevetrenih dolinah in kotlinah nastanejo izrazite temperaturne inverzije. Po drugi strani pa so daljša padavinska obdobja, pogosti prehodi vremenskih front in višje temperature povezani z nižjimi ravnimi delcev. Za leti 2011 in 2015 so tako značilna daljša obdobja stabilnega vremena, kar se je pokazalo tako v številnejših preseganjih dnevne mejne vrednosti kot tudi v nekoliko višji povprečni letni ravni.

Slika 2: Povprečne letne vrednosti PM₁₀ na merilnih mestih v Zasavju

Slika 3: Število preseganj dnevne mejne vrednosti PM₁₀ na merilnih mestih v Zasavju

3. Viri onesnaževanja

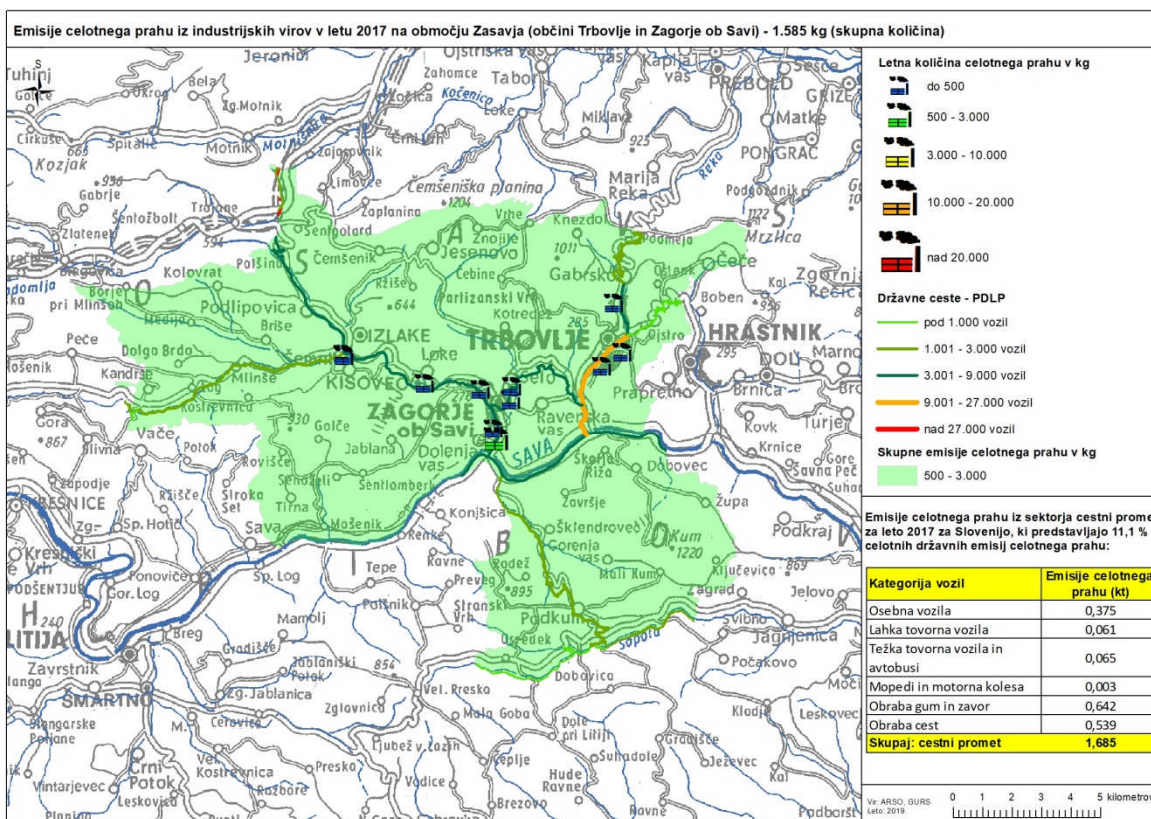
Izpusti celotnega prahu iz industrijskih virov na območju Zasavja v letu 2017 so prikazani v preglednici 2, primerjava z letoma 2011 in 2014 pa v preglednici 3. Primerjava med letoma 2011 in 2014 kaže, da se je obseg izpustov industrijskih virov v tem obdobju zmanjšal skoraj za 80 %. V letu 2017 dva največja industrijska vira iz leta 2014 (Termoelektrarna Trbovlje, d. o. o., in Lafarge Cement) nista več aktivna, izpusti zaradi industrije so v tem letu še manjši. Lokacije posameznih večjih industrijskih virov in obremenjenost državnih cest glede na PLDP (povprečni letni dnevni promet) so prikazane na sliki 4.

Preglednica 2: Emisije celotnega prahu iz industrijskih virov na območju Zasavja (Trbovlje in Zagorje ob Savi) v letu 2017 (vir: REMIS, Register nepremičnih virov onesnaževanja zraka v Sloveniji)

Vir	Emisije celotnega prahu (kg/leto)
IGM ZAGORJE, D. O. O.	624
ETI, d. o. o.	361
TELKOM, trgovina in storitve, d. o. o.	298
KUM-PLAST, d. o. o., Zagorje ob Savi, PE Kisovec	141
KOMUNALA TRBOVLJE, d. o. o.	34
JAVNO PODJETJE KOMUNALA ZAGORJE, d. o. o., Kotlarna Zagorje	30
DOM UPOKOJENCEV FRANC SALAMON Trbovlje	22
BARTEC VARNOST, D. O. O.	18
ETI PROPLAST, plastika, orodja in naprave, d. o. o.	17
JE & GR, d. o. o., Podvine	16
JE & GR, d. o. o.	11
Drugi viri *	13
Skupaj	1.585

Preglednica 3: Emisije celotnega prahu iz industrijskih virov na območju Zasavja v letih 2011, 2014 in 2017

Leto	Emisije celotnega prahu (kg/leto)	Občine
2011	112.308	Trbovlje, Hrastnik in Zagorje ob Savi
2014	23.755	Trbovlje, Hrastnik in Zagorje ob Savi
2017	1.585	Trbovlje in Zagorje ob Savi

Slika 4: Lokacije posameznih virov emisij celotnega prahu v Trbovljah in Zagorju ob Savi

Na merilnem mestu Zagorje je bilo v obdobju od 6. maja 2016 do 25. julija 2017 izvedeno vzorčenje z namenom določitve virov z receptorskim modeliranjem. V preglednici 4 so prikazane ravni delcev, vključno s prekoračitvami dnevne mejne vrednosti. Porazdelitev po virih v celotnem in zimskem obdobju, pridobljena prek modela PMF (Positive Matrix Factorization), je prikazana v preglednici 5. Rezultati receptorskega modeliranja kažejo, da na ravni delcev na lokaciji Zagorje vplivajo trije poglavitni viri. Najpomembnejša vira sta povezana s prometom ter sekundarnimi anorganskimi delci, ki nastajajo z oksidacijo in pretvorbo plinastih izpustov (predvsem SO_2 , NO_x in NH_3). Vir, ki ga povezujemo s prometom in tudi resuspenzijo, je posledica izpustov iz motorjev ter obrabe cestišča, zavor in pnevmatik. Delež tega vira na letni ravni dosega 44 %, v zimskem času pa 28 %. Ravni sekundarnih delcev imajo bolj regionalen značaj in odražajo stanje na širšem območju, saj nanje bolj kot lokalni izpusti vpliva premik zračnih mas. Delež tega vira je približno tretjinski tako v celoletnem kot tudi v zimskem obdobju. Izpusti zaradi izgorevanja lesne biomase na letni ravni dosegajo 26 %, v zimskem obdobju pa kar 41 %. V zimskem obdobju so posebej obravnavani dnevi s preseženo dnevno mejno vrednostjo delcev PM_{10} . Rezultati so prikazani v preglednici 6. V opazovanem obdobju od 1. oktobra 2016 do 31. marca 2017 je znašala povprečna dnevna raven v dneh, ko je prišlo do preseganja, $81 \mu\text{g}/\text{m}^3$. V primerjavi z dnevi, ko dnevna meja vrednost ni bila presežena, se je najbolj povečal delež zaradi izgorevanja biomase. Delež tega vira je bil v teh dneh 46-%, kar je v povprečju $36 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Preglednica 4: Povprečne ravni delcev PM₁₀ in število prekoračitev mejne dnevne vrednosti na merilnem mestu Zagorje

	Delci PM ₁₀	
	Cp [µg/m ³]	>MV
Zimsko obdobje (1. 10. 2016–31. 3. 2017)	48	64
Poletno obdobje (6. 5.–30. 9. 2016 in 1. 4.–25. 7. 2017)	16	0
Celoletno obdobje (6. 5. 2016–25. 7. 2017)	29	64
Mejne vrednosti	40*	35**

Cp – povprečna raven v danem obdobju

MV – število primerov s preseženo dnevno mejno vrednostjo 50 µg/m³

Preglednica 5: Viri delcev PM₁₀ s pripadajočimi kazalniki, dobljenimi s statističnim modelom PMF

	Prevladujoči kazalniki	Časovni vzorec	Vir emisij	Delež vira CELO LETO	Delež vira ZIMA
1	Levoglukoza, PAH*, Kalij, EC, OC	Zima	Kurjenje lesa	26 %	41 %
2	sulfat, amonij, nitrat	Zima	Anorganski sekundarni delci	30 %	31 %
3	EC, OC, barij, železo, antimon, svinec, galij, arzen, baker, kobalt, krom, mangan, aluminij, natrij, magnezij, kalcij, stroncij, vanadij	Celo leto	Promet oziroma resuspenzija	44 %	28 %

PAH: benzo(a)antracen, benzo(b,j,k)fluoranten, benzo(a)piren, indeno(1,2,3-cd)piren, dibenzo(a,h)antracen

EC – elementarn ogljik, OC – organski ogljik

Preglednica 6: Porazdelitev virov delcev PM₁₀ glede na njihovo raven (nad in pod 50 µg/m³) v zimskem obdobju od 1. oktobra 2016 do 31. marca 2017

	Vir emisij	C _{PM10} < 50 µg/m ³		C _{PM10} > 50 µg/m ³	
1	Kurjenje lesa	10 µg/m ³	32 %	36 µg/m ³	46 %
2	Anorganski sekundarni delci	8 µg/m ³	27 %	27 µg/m ³	34 %
3	Promet oziroma resuspenzija	12 µg/m ³	41 %	15 µg/m ³	20 %

«.

V 4.1.3.2 točki se črta peti odstavek, ki se glasi:

»Ministrstvo, pristojno za okolje, v letu 2017 vsem izvajalcem dimnikarskih storitev zagotovi merilnike vlažnosti drv.«.

V 4.1.3.4 točki se v drugem in tretjem odstavku črta besedilo »v enem letu po sprejetju tega odloka«.

V 4.1.3.6 točki se v prvem odstavku črta besedilo »v letih 2017 in 2018«.

V 4.1.3.9 točki se črta peti odstavek, ki se glasi:

»Dodatna storitev trajnega odvažanja lesne biomase kot ostanka obrezovanja sadnega in okrasnega drevja se začne izvajati v letu 2018.«.

V 4.2.6 točki se v prvem odstavku črta besedilo »do konca leta 2016«.

4.2.9 točka se spremeni tako, da se glasi:

»4.2.9 *Optimizacija zimskega posipanja in soljenja cest*

Zimsko vzdrževanje državnih cest, pločnikov ter kolesarskih stez se izvaja v skladu z Izvedbenim programom zimske službe, kjer so natančno opredeljene vse aktivnosti. Kadar je vozišče vlažno, se lahko preventivni posip izvaja s čisto soljo, posip suhega vozišča neposredno pred napovedanimi padavinami se izvaja praviloma z mešanico soli in tekočega $MgCl_2$ (ali tekočega $CaCl_2$). Uporaba drobljenca za preventivni posip na mestnih in drugih nižinskih cestah je prepovedana zaradi prevelikega izmeta materiala, kar povzroča izpuste (emisije) v okolje. Nastavitve količine posipa na posipalcih morajo biti v skladu z navodili v programu zimske službe za posamezne vrste zimskih pojavov, kar preverja nadzorna služba.

V času sneženja izvajalci zimske službe izvajajo intenzivno pluženje ter posip s soljo, uporaba mešanice soli in drobljenca je dovoljena samo po predhodni analizi dežurnih v zimski službi na posameznih bazah, kadar je nevarnost nastanka snežne deske.

Nosilci ukrepa: občina, država, izvajalci zimske službe«.

V 4.2.11 točki se v drugem odstavku v tretji alineji črta besedilo »od leta 2018 naprej«.

V 4.2.12 točki se črta besedilo »najmanj do konca leta 2020«.

V 4.2.19 točki se črtata besedilo »v letu 2017« in besedilo »do konca leta 2019«.

V 4.2.27 točki se v prvem odstavku črta besedilo »najpozneje v letu 2018«.

V 4.3.1.11 točki se črta besedilo »v enem mesecu po sprejetju odloka«.

6. člen

Priloga 2 se nadomesti z novo prilogo 2, ki je kot priloga sestavni del tega odloka.

7. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.

Ljubljana,
EVA 2020-2550-0017

Vlada Republike Slovenije
Janez Janša
predsednik

Občinska sveta občin Trbovlje in Zagorje ob Savi sta podala soglasje k nalogam občin, kot izhajajo iz predloga Odloka o spremembah Odloka o načrtu za kakovost zraka na območju Zasavja (gradivo Ministrstva za okolje in prostor št. 007-41/2020 z dne 29.5.2020): občinski svet občine Trbovlje s sklepom številka 032-7/2020-22 z dne 23.9.2020 in občinski svet občine Zagorje ob Savi s sklepom številka 007-4/2020-3 z dne 11. 6. 2020.

4.3.1.8	Spodbujanje in promocija tehnoloških rešitev za izboljšanje kakovosti zraka na področju URE in OVE ter trajnostne mobilnosti			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.3.1.9	Prostorsko načrtovanje skladno s potrebami izboljšanja kakovosti zraka			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.3.1.10	Izdelava videoprodukcij, digitalnih in animiranih vsebin s področja kakovosti zraka in njihova javna dostopnost			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.3.1.11	Določitev skrbnika izvajanja tega odloka v občini			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.3.2.1	Izvajalci gospodarskih dejavnosti			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.3.2.2	Uveljavitev sistema ravnanja z okoljem			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.3.2.3	Spodbujanje tehnologij BAT			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.3.2.4	Zmanjševanje prašenja pri prevozu sipkega tovora			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.3.2.5	Zaščita površin z različnimi odprtimi materiali			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.3.2.6	Skupne naloge občine in gospodarstva			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	SKUPAJ DRUGI UKREPI			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	CELOTNI PROGRAM			1.038.571	95.000	95.000	95.000	285.000	251.190	251.190	251.190	753.571	0	0	0	0

* Sredstva so zagotovljena v okviru Sklada za podnebne spremembe. Njihova višina bo določena z Odlokom o Programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe.
«.

OBRAZLOŽITEV

1. Rok za izdajo predpisa, ki ga določa zakon

Rok za pripravo načrta določa šesti odstavek 15. člena Uredbe o kakovosti zunanjega zraka (Uradni list RS, št. 9/11, 8/15 in 66/18), in sicer:

»Minister predloži načrt za kakovost zraka Evropski komisiji najpozneje dve leti po koncu leta, v katerem je bilo zabeleženo prvo preseganje.«

2. Splošna obrazložitev v zvezi s predlogom predpisa, če je potrebna

Odlok o načrtu za kakovost zraka na območju Zasavja je pripravljen na podlagi 24. člena Zakona o varstvu okolja in predpisa, ki ureja kakovost zunanjega zraka. Na območju občine so presežene dnevne mejne vrednosti ravni PM₁₀ v zraku. Namen načrta za kakovost zraka je v skladu s predpisom, ki ureja kakovost zunanjega zraka, z ukrepi zagotoviti skladnost z mejnimi vrednostmi.

Odlok vsebuje vse zahteve iz Priloge 7 Uredbe o kakovosti zunanjega zraka (Uradni list RS, št. 9/11, 8/15 in 66/18), ki v slovenski red prenaša določbe Direktive 2008/50/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2008 o kakovosti zunanjega zraka in čistejšem zraku za Evropo o vsebini načrtov za kakovost zunanjega zraka in sicer vsaj: opis območja čezmerne onesnaženosti, analizo stanja onesnaženosti, vire onesnaževanja, vplive virov onesnaževanja, ukrepe za zmanjšanje onesnaženosti in odgovorne organe za izvajanje ukrepov za izboljšanje kakovosti zraka.

3. Predstavitev presoje posledic na posamezna področja, če te niso bile celovito predstavljene v predlogu zakona

Uresničevanje načrta za kakovost zraka bo občutno izboljšalo kakovost zraka na območju Zasavja in s tem ublažilo tudi čezmerne negativne posledice za zdravje ljudi. Ukrepi se dopolnjujejo z blažitvijo podnebnih sprememb in podpirajo cilje na področju energetike. Za uresničevanje načrta se bodo črpala sredstva iz državnega proračuna, svoj del pa bodo prispevali tudi občani in gospodarski subjekti, s čimer so bodo dosegli večstranski učinki. Menimo, da bodo socialni učinki izvajanja programa pozitivni.

4. Izjava o skladnosti predloga predpisa s pravnimi akti Evropske unije in primerjalna preglednica, če gre za prenos direktive

II. VSEBINSKA OBRAZLOŽITEV PREDLAGANIH REŠITEV

Odlok vsebuje več kot 60 ukrepov, ki so razvrščeni v tri stebre:

- ukrepi na področju spodbujanja učinkovite rabe energije in obnovljivih virov energije,
- ukrepi na področju prometa,
- ukrepi na drugih področjih.

Ukrepi za učinkovito rabo energije in spodbujanje obnovljivih virov energije so namenjeni predvsem zmanjševanju emisij zaradi ogrevanja stavb. Spodbujala se bo pospešena zamenjava zastarelih kurilnih naprav na območjih, kjer gostota odjema ni primerna za daljinsko ogrevanje in mikro sisteme za daljinsko ogrevanje v manjših strnjenih zaselkih. Spodbujala se bo tudi prenova toplotnega ovoja stavb, s katero je mogoče doseči manjšo porabo energije za ogrevanje in zato tudi manjše emisije. Posebna pozornost bo namenjena izobraževanju občanov o pravilni uporabi kurilnih naprav in ustrezni pripravi lesne biomase. Pri ukrepih bo upoštevano dopolnjevanje s programom za blažitev podnebnih sprememb.

Na prometnem področju so predvideni ukrepi namenjeni predvsem spodbujanju javnega potniškega prometa in nemotoriziranih oblik prometa, da bi zmanjšali individualni osebni motorni promet, ki bolj onesnažuje. Predvideni so tudi ukrepi za umirjanje prometa.

Z novimi kratkoročnimi ukrepi se poskuša tudi skrajšati čas preseženih mejnih vrednosti. Odlok predvideva le priporočila za ravnanje povzročiteljev obremenitev, kar pa se ob njegovem spreminjanju lahko odloka nadgradi.

Finančni viri za izvajanje ukrepov v odloku ostajajo enaki, to so sredstva države, občine, podjetij in gospodinjstev. Obseg izvajanja ukrepov in potrebna sredstva iz državnega in občinskega proračuna se določajo triletno v okviru podrobnejšega programa ukrepov, kot je določen v prilogi 2 odloka.